

____ נ ת ____ ו נ י ם ____
____ ה ם ____
____ נ ש ____ ק ____

**'תולעים' שמפוצצות
צנטריפוגות באיראן,
או צופרי אזעקה
שמופעלים בגני
ילדים בישראל, אלו
רק שתי דוגמאות
למלחמת הסייבר
שמתנהלת ללא הרף
בין ישראל ואיראן.**

ישראל נחשבת למעצמת סייבר בקנה מידה עולמי, ובחסדי שמים באמצעות נשק הסייבר התחוללו כבר לא מעט נזקים לאויבים השונים על פני הגלובוס. אבל גם האויב אינו טומן ידו בצלחת, ומספר איומי הסייבר מזנק בקצב מהיר.

סייבר, הוא ניצול חולשות. חולשות בתשתיות מחשוב ותקשורת, וחולשות בתחום התוכנה. ברגע שהחולשה נוצלה - שערי הגיינום נפתחו. אדם מוסר, מבלי לדעת, את המפתחות לכל סודותיו הכמוסים והרגישים ביותר - לאויבו.

בחודשים האחרונים הכנסת העבירה את החקיקה המקיפה ביותר בתולדותיה בתחום

ישראל היא מעצמת סייבר, תשאלו את האיראנים על ה'תקלות' המוזרות שמתרחשות שם בס"ד מעת לעת • אך מנגד גם האיומים כלפי התשתיות והרשויות בישראל ואף כלפי אזרחים פרטיים - מזנקים מאז פרוץ המלחמה • כדי לשמור על הפרטיות ולמנוע מתקפות שעלולות לחשוף מידע אישי, אושר לאחרונה חוק דרמטי המטיל אחריות רבה על מחזיקי מאגרי מידע • מה בין פרטיות לסייבר? האם גם אתם עלולים לשלם קנסות כבדים? ואיך שומרים על המידע האישי? • רשות היחיד

שלום צברי

ציילמים: שארסטוק; וויטוס

כבר הגעתם
ל'ספונג'ה
הגדולה?

הבז'וז של מילה של

בשטיפה האחרונה לפני החג,
משתמשים בסנו סושי מטלית
חלומית לריצפה. בעלת מרקם
בד ייחודי לספיגה מושלמת ולריצפה
מבריקה ויבשה, ללא סימנים וסיבים.

סנו סושי מטלית חלומית לריצפה

אספיגה מושלמת

הסייבר והפרטיות. פרק ב' של חוק הפרטיות
העוסק במאגרי נתונים, עבר שינויים דרמטיים.
הפרק, שכלל לפני תיקון החקיקה 14 סעיפים,
התנפח למאות סעיפים ותוספות, הקובעים
איסורים נוספים, סמכויות דרמטיות לרשות
הפרטיות במשרד המשפטים, עילות נוספות
לתביעות אזרחיות וקנסות של מיליוני שקלים על
כל עבירת פרטיות. ובאופן עקרוני, החוק מגבש
תפיסה לפיה: נתונים הם נשק.

זה אינו החוק הראשון שנחקק בישראל בעת
האחרונה בנושא זה, כמה חודשים מוקדם יותר,
נחקק חוק ההתמודדות עם תקיפות סייבר
במלחמת חרבות ברזל. חוק זה העניק סמכויות
נרחבות לשב"כ, לצה"ל ולמערך הסייבר הלאומי
לדרוש חומרי מחשב מכל ארגון שיש לו השפעה
על תשתיות האסטרטגיות של מדינת ישראל,
שנחשד כמי שעבר תקיפת סייבר.

ברקע החקיקה האינטנסיבית עומדת קפיצת
המדרגה, מאז הטבח בשמחת תורה, של איומי
הסייבר על מדינת ישראל, תשתיותיה, מוסדותיה
ואזרחיה. בדו"ח שפרסמה לפני כחודש חברת
פיתוח מערכות ההגנה רדווה, צוין, כי מדינת
ישראל הפכה להיות המדינה מספר 2 עם מספר
מתקפות הסייבר בעולם, מיד אחרי אוקראינה.
איומי הסייבר הם איומים על האזרח, על הקהילה,
על העסקים, על התשתיות, על הביטחון ועל חיי
אדם.

בתגובה לכך החל גל חקיקה, חלק ממנה דרקוני
במיוחד. אז מה זה בעצם פרטיות? מה זה סייבר?
קודם כל, צריך להבהיר ולעשות סדר: סייבר
ופרטיות, הם שני דברים שונים. בעוד נושא
הפרטיות, וליתר דיוק השמירה על הפרטיות, הוא
נושא מימי קדם וכבר חז"ל עסקו בסוגיית 'היזק
ראיה' וכיוצא בזה, רבינו גרשום מאור הגולה הטיל
חרם על צפייה במכתבים אחרים, הרי שתחום
הסייבר הוא תולדה של עידן המחשוב. ובעוד דיני
סייבר, הם דינים מתחום 'דיני הביטחון' - ומטרתם
להגן על מדינת ישראל מפני איומים זרים או
ארגוני פשיעה גדולים, דיני פרטיות, הם דינים
מתחום הנזיקין, בדומה ללשון הרע, או מתחום
המנהל התקין - ומטרתם להגן על אזרחים אלו
מפני אלו, שלא יפגעו זה בפרטיות של זה. וכן, על
האזרחים מפני השלטון, ומטרתו לוודא שהשלטון,
על זרועותיו השונות, אינו עושה שימוש לרעה
במידע העצום שהוא אוסף על האזרחים, ומצד
שני האזרחים מחויבים להעביר לו את המידע לפי
חוק.

גם התייחסותה של המדינה לשני התחומים, היא
התייחסות שונה מעט. ובעוד על האינטרסים
הציבוריים הקשורים לסייבר, אחראי "מערך
הסייבר הלאומי", שהוא גוף ממשפחת הגופים
הביטחוניים, ומטרתו היא להגן על מדינת ישראל,
על כרטיסי האשראי ועל התשתיות של המים,
החשמל ושאר התשתיות הקריטיות מפני
מתקפות סייבר עוינות.

על האינטרס הציבורי של שמירה על הפרטיות
אמונה 'רשות הפרטיות', שהיא רשות המאסדרת

להתארגן
מראש
לשבת הגדול?

הב/2/2016
מילה של

בערב שבת, לוקחים גליל של סנו סושי מפת ניילון וגוזרים ממנו 2 מפות לפי מידת השולחן לכל סעודה, סיימתם עם החלה? הסירו מפת ניילון אחת וזו שמתחתיה נשארת נקייה מחמץ להמשך הסעודה, ללא חשש מפירורים.

סנו סושי
מפת ניילון
בגליל

28 זהב באיור!
2 באורק 50 אטר

איזי הסייבר מזכירים לנו ביתר שאת,
כפי שאמר בזמנו החפץ חיים ד"ע,
כי עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך
בספר נכתבים. וגם אם יסתתר האדם
במסתרים, יש מי שרואה ועלול לחשוף
זאת בפומבי!...

ארגונים המחזיקים פרטי מידע על אחרים, כמו מרפאות, בתי ספר ומוסדות חינוך, עמותות, רשויות מקומיות, משרדי ממשלה, וכל מי שמחזיק מידע גיש על אחרים.

אלא שבעשורים האחרונים, חלקים הולכים וגדלים מחיינו עוברים מן האדם למחשב, וכמעט כל שירות בסיסי עובר חוליה ממוחשבת בתהליך, מבראות וחיוך ועד נסיעה ובית חכם, הכול עובר מחשב. כך נוצר מצב שהסייבר והפרטיות התאחדו להם, לכדי נושא אחד משותף.

למרות זאת, עדיין ניתן להבחין בין מקרים נפרדים. לדוגמה: אדם פרסם על רעהו תמונה המתעדת אותו ברשות היחיד - אין פה מרכיב של 'סייבר' בכלל, אלא רק פגיעה בפרטיות. לעומת זאת, פריצה למחשב של חנות מכולת, כדי להשתמש בכרטיסי האשראי - אין כאן רכיב של פרטיות, הפורץ לא ממש מסתקרן על נתונייהם האישיים של בעלי כרטיס האשראי, הוא פרץ רק כדי לגנוב כסף. זהו מקרה 'סייבר' בלי 'פרטיות', אבל כאמור לרוב שני התחומים התחברו יחד, וכך גם ההתייחסות החוקית אליהם.

תיקון לפרצה

אחרי שהבנו את זה, נגיע אל החקיקה החדשה. אז מה זה בעצם תיקון 13 שנחקק לאחרונה בכנסת? 'תיקון 13' ביצע כמה שינויים בדיני הפרטיות, שאין דרך להגדיר אותם פחות מדרמטיים. עד היום, דליפת נתונים אישיים היתה עניין אזרחי לחלוטין, מה שנקרא 'בין אדם לחברו'. מי שהמידע הפרטי שלו

נתונים של תלמידי החינוך המיוחד במחוז החרדי של משרד החינוך דלפו והגיעו כמעט לידי כל דורש

דליפת מידע. בניין משרד החינוך בירושלים

דלף - זכאי לתבוע תביעת פיצויים מהגוף שהתרשל בשמירה על הנתונים. מעתה, זה כבר לא רק עניין של בין אדם לחברו, מי שיטפל באדם או הגוף שהתרשל יהיו רשויות המדינה.

החוק החדש, מלבד זה שהוא מטיל חובות נוספים על ארגונים, כמו מינוי ממונה הגנת פרטיות בחלק מהארגונים, ואיסור להשתמש במידע שלא בהקשר למטרה שלשמה התקבל המידע, החוק בעיקר קובע מחיר על כל סעיף וסעיף מהחובות החלות על ארגונים עם מערכות מידע המכילות מידע פרטי, והמחירים כואבים ביותר.

לצורך העניין, מוסדות החינוך, מהישיבות ועד בתי הספר, החוק החדש חושף אותם לסיכונים משמעותיים.

החוק מגדיר את תעריפי הקנסות לפי ארבע רמות של מאגרים. נתחיל מכך, שרוב בתי הספר, ככל הנראה, המאגרים שברשותם הם מאגרים הנדרשים להיות מאובטחים ברמה בינונית, משום שיש להם מידע המוגדר כמידע בעל רגישות מיוחדת, כיון שיש להם מידע המאפיין את היכולת השכלית ויכולת התפקוד בלימודים של תלמידיהם, ולרוב, יש לפחות 10 עובדים שחשופים לרמה כזו או אחרת של מאגר המידע, מנהל, מזכירות, עובדי המחשוב,

שברתם צלחת?

אנחנו שברנו את השוק!

כל הסטים לחתנים עד

תשלומים

ש"ס, שו"ע, טור שו"ע, רמב"ם ועוד...

למשלמים באשראי | כל הסטים החל מ-900 ש"ח ומעלה
אפשרות למשלוח עד הבית!

רשת חנויות
יפה נוף
פלדהיים

הוצאה והפצה: "יפה נוף" ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

• **ירושלים:** מלכי ישראל 17 // ירימה פינת ברנדייס // צומת בר אילן 1 // נבעת שאול 28 // בית ון הפסנה 50 // **חדש**
כנפי נשרים 31 (ליד צ'יפר כח) **נוה יעקב:** פנל 1 פינת פרדס • **ביתר:** דרכי איש 5 בחניה (מול שטיבלך המרכז)
• **מודיעין עילית-קרית ספר:** אבני נזר 26 // שדי חמד 1 // הרב מפוניבז' 1 • **ברכפלד:** רבי יהודה הנשיא 29 • **בית**
שמש: חפציבה-בן איש חי 29 // חזון איש 17 // רמה א-נחל שורק 31 מעל שוק מהרדן • **בני ברק:** רבי עקיבא 130
// אהרונביץ 19 מול מרכז רימונים // ברטנורא 47 // עזרא 45 // **פרדס כץ:** המכבים 63 פרדס כץ •
אשדוד: ענק הספרים - יוסי בן חנפתא 10 רובע ז' • **פתח תקוה:** קהילות יעקב 4 גני הדר • **אלנע:** רבי יהודה הנשיא
90 • **לוד:** הרב אלישיב 8 שכונת גני אייכון (אחיסמך) • **קרית גת:** האדמור"ר פינת נתיבות שכונ (בנין קרעטשניף
• **רכסים:** סביון 39 (בנה בית) • **נתיבות:** האר"י 86 • **אופקים:** חפץ חיים מול בית הכנסת אוהל משה • **טבריה:** שפע
חיים 6 • **חדש רחובות:** מנוחה ונחלה 4

1-581-581-581 // YEFE.CO.IL // משלוחים בכל רחבי הארץ

מורים ועוד.

ביחס למאגר מידע המחויב אבטחה ברמה הבינונית, מחיר הטעות הוא דרמטי. כל מאגר כזה מחויב להכין שלושה מסמכים העוסקים במבנה המאגר, נוהל אבטחת המאגר והגדרות המאגר. אלו מסמכים שכדי להכין אותם נדרשת עבודה רצינית בארגון, וארגון שלא הכין את שלושת המסמכים האלו חשוף, לפי החוק החדש, לקנסות של 80,000 ש"ח.

כמו כן, בית ספר רוכש תוכנות? אמצעי תקשורת? ציוד מחשב? שירותים אחרים הכרוכים במחשוב? אין הסכמים מסודרים וברורים על חלוקת האחריות בנושא הפרטיות בין בית הספר לספק? בית הספר לא עשה ביקורת לפני שהתקשר עם הספק כדי להבין את סיכוני הפרטיות והסייבר שיש בהתקשרות זו - קנס של 80,000 ש"ח.

בנוסף, שימוש במידע שלא למטרה שלשמה נאספה, ו'שידוכים' הם לא המטרה, הוא עילה לתביעה חמורה. אדם שנודע לו שמישהו העביר מידע כזה אודותיו במסגרת בירורי שידוכים וכדומה, יש לו עילת תביעה אזרחית, והוא יכול לזכות בעשרות או מאות אלפי שקלים.

אך לא מדובר רק בקנסות. החוק מעניק סמכויות נרחבות מאוד בידי רשות הפרטיות, ומאפשר לה למנות פקחים וחוקרים, ונותן בידה את הסמכות להטיל קנסות, לתת אזהרות עם ערבות, להגיש כתבי אישום עם פוטנציאל לשלוש שנות מאסר ולדרוש הפסקת עיבוד, שפירושה המעשי בלא מעט מקרים הוא סגירת העסק.

רישיון נשק

כפי שאמרנו, ההבנה הבסיסית שעומדת בבסיס כל השינויים והתקנות הללו היא שנתונים אינם שונים מהותית מנשק.

מי שמחזיק נשק צריך דבר ראשון, רישיון. כך גם לגבי נתונים, ניתן לאסוף נתונים או כאשר קיימת הסמכה חוקית לאסוף את הנתונים, או באישור בעל המידע ותוך פירוט האפשרות לסרב להעביר את המידע. אין דרך נוספת לאסוף נתונים. רק בעת האחרונה, עוד בטרם נכנס תיקון 13 לתוקף, הטילה רשות הפרטיות קנס של 15,000 ש"ח על פירמת רואי החשבון הבינלאומית ארנסט אנד יאנג רק משום שאספו מהנכנסים למגדל המשרדים שלהם צילומי תעודות זהות, בלי להודיע לאזרחים על אפשרותם לסרב לתת את תעודות הזהות. וכמו בנשק, כשהנשק בבית - צריך לשים אותו בכספת. גם נתונים, צריכים להיות במאגרי מידע אמין, מוצפנים ומוגנים.

ואם נמשיך עם האנלוגיה לנשק, מי שאין לו רישיון אינו יכול להכיר את הקוד של הכספת ולקבל גישה לנשק. גם נתונים, הרשאת הגישה לנתונים צריכה להיות שונה מעובד לעובד, לכל עובד תהיה הגישה הנדרשת לצורך תפקידו בלבד, ולא יותר. אסור לעובד שלא רלוונטי לו המידע לעבודתו, להיחשף למידע.

כמו כן, אסור בכלל לגייס עובד חדש, או לתת

דיון דחוף. יו"ר ועדת החינוך ח"כ הרב יוסף טייב

כמו בנשק, כשהנשק בבית - צריך לשים אותו בכספת. גם נתונים, צריכים להיות במאגרי מידע אמינים, מוצפנים ומוגנים

לעובד גישה לנתונים חדשים, אם הוא לא עבר הדרכה על סיכוני ודיני הסייבר. בחלק מהארגונים גם חובה לקיים הדרכה שוטפת אחת לשנתיים. אם הנשק נגנב או הכספת נפרצה - חובה לדווח למשטרה. גם בנתונים, בפריצת סייבר, חובה לדווח לרשות הפרטיות, ואם מדובר בתשתיות חיוניות גם לגורמי הביטחון הרלוונטיים, בשב"כ או במערך הסייבר.

הצווים שפגעו בפרטיות

ככל שהמודעות לסוגיית הפרטיות גוברת, גם משרדי הממשלה נדרשים לעמוד בכללי הזהירות. רק באחרונה, שר ארגון 'אמת ליעקב' את שירותי עו"ד ישראל גולדמן ממשרד 'גיסין גולדמן', מהמומחים בישראל לדיני סייבר ופרטיות, המיינץ לגופים מרכזיים במשק ולמוסדות חינוך, והארגון עתר לבג"ץ, בדרישה שיפסול חלק מצווי הגיוס שנשלחו לבני הישיבות, בנימוק שהצבא פגע בפרטיות.

בשיחה עם 'הדרך' מסביר עו"ד גולדמן את הנימוק של העתירה המפתיעה: "בעצם, חוק הפרטיות הוא לא רק בין אדם לחברו. הוא גם בין הרשויות לאזרחים. רשויות המדינה אוספות מידע רב על האזרחים. מידע בריאותי, מידע פלילי, מידע חינוכי, מידע כלכלי, על השכר, הנכסים, ההכנסות, הרכוש שלנו, מיקומנו. מה בעצם לא. "עכשיו בוא נדמיין עולם שאף אחד לא רוצה לחיות בו. עולם שבו כל אינספור המאגרים האלו נשפכים ל'ברכה' אחת, וכל פקיד האחראי על פיסת אינטרנט ציבורי, מסוגל לקבל גישה לכל המאגרים. מדובר במציאות בלתי נסבלת. במציאות דיסטופית שכזו, די בכך שאזרח יחנה על שתי חניות, וירגז פקח חניה. הפקח, מצדו, בשם יעילות אכיפת חוקי החניה, יכול להיכנס בשלושה קליקים לכל מאגרי הממשלה, ולדעת מי, איפה בעל הרכב נמצא, מה הרקע הפלילי שלו, באילו אתגרים חינוכיים ובריאותיים הוא מתמודד עם הבן שלו או עם אמא שלו, האם הוא בהליך גירושין, האם הוא ממתין להיתר בניה, ומי יודע מה עוד. למען האמת, לא צריך להקצין עד כדי כך, אפילו אם רק חלק מכך יהיה אפשרי, זה כבר יהפוך את הסביבה למקום שכמעט בלתי אפשרי לחיות בו. "בדיוק כדי למנוע שליטה כזו באזרחים באמצעות נתונים, נחקק פרק ד' לחוק הפרטיות. הוא מטיל מגבלות על גופי הממשלה להעביר מידע מזה לזה, כך שכל ארגון ממשלתי יחזיק וייחשף למידע הרלוונטי לבצוע תפקידו בלבד. נניח צה"ל יידע את כל סוגי המידע הרלוונטיים לגבי שירות צבאי,

והביטוח הלאומי יידע את כל סוגי המידע לגבי מקורות הכנסה ומקרי סעד של אזרחים. פרק ד' לחוק הפרטיות מבטיח שכלל שהארגונים ירצו להעביר מידע מאחד לשני, משום שמידע שבידי גוף אחד עשוי לסייע לגוף אחר לבצע את תפקידו, הם יעברו פרוצדורה, שתבטיח, מהותית ופרוצדורלית, שהמידע יעבור אך ורק למטרות יעילות בלא לפגוע בפרטיות, לא בתהליך העברת המידע, ולא בעצם העברת המידע. "במקרה של הגיוס, צה"ל ביקש מהביטוח הלאומי פרטי מידע על מי שרשומים כתלמידי ישיבות כדי לדעת עליהם כל מיני פרטים. למשל: כמה הם מרוויחים. בכלל לא ברור שצה"ל עבד לפי הפרוצדורה ושומר על כל הכללים שנקבעו בחוק, בתקנות ובהנחיית היועץ המשפטי לממשלה, בכל הנוגע להעברת מידע בין ארגונים ציבוריים. האינדיקציות שקיבלנו במסגרת בקשות חופש מידע, שאגב, צה"ל בכלל לא השיב לבקשות ולתזכורת, זה נראה שצה"ל והביטוח הלאומי ממש לא עבדו לפי הדין". לשאלתנו מה סיכויי העתירה, עו"ד גולדמן משיב, בהסתמך על היכרותו את המערכת, כי קשה להפריד בין הדבקים, וברור שהסוגיה של הפרת הפרטיות שזורה עם הסוגיה הציבורית של מעמד בני הישיבות, וקשה לראות את מערכת המשפט, הן מצד מחלקת הבג"צים, והן מצד שופטי בג"ץ, מתייחסים בצורה "סטריילית" ואובייקטיבית לסוגיית

לא צריך לחפש בנרות מתנה טובה לפסח

קרטיס מתנה של 'יפה נוף פלדהיים' הרבה יותר מגוון • מתנות בכל עלות ניתן להזמין דיגיטלי דרך האתר

הוצאה והפצה: "יפה נוף" ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

• **ירושלים:** מכי ישראלי 17 // ירמיהו פינת ברנדייס // צומת בר אינן 1 // נבעת שאול 28 // בית ון הפסנת 50 // **חדש:** כנפי נשרים 31 (כ"ד ציפר כ"ל) **נוה יעקב:** פנח 1 פינת פרדס • **ביתר:** דרכי איש 5 בחניה (מסל שטיבלך המרכז) • **מודיעין:** עילית-קריט ספר: אבני נזר 26 // שדי חמד 1 // הרב מפניבז' 1 • **ברכפלד:** רבי יהודה הנשיא 29 • **בית שמש:** חפציבה-בן איש חי 29 // חזון איש 17 // רמה א-נחל שורק 31 מעל שוק מהדרין • **בני ברק:** רבי עקיבא 130 // אהרונביץ 19 מול מרכז רימונים // ברסנורא 3 // רבי עקיבא 47 // עזרא 45 // **פרדס:** כץ המכבים 63 פרדס כץ • **אשדוד:** ענק הספרים - יוסי בן חפצתא 10 רובע ד' • **פתח תקוה:** קהילות יעקב 4 גני הדר • **אלעד:** רבי יהודה הנשיא 90 • **לוד:** הרב אלישיב 8 שכונת גני איילון (אחיסמך) • **קריית גת:** האדמו"ר מחב"ד פינת נחיתות שלום (בנין קרעטשניף) • **רכסים:** הדר 39 (בונה ביתר) • **נתיבות:** האר"י 86 • **אופקים:** חפץ חיים מול בית הכנסת אוהל משה • **טבריה:** שפע חיים 6 • **חיפה:** מיכאל 14 • **חדש:** רחובות: מנוחה ונחלה 4 סביון

בוא נדמיין עולם שאף אחד לא רוצה לחיות בו. עולם שבו כל אינספור המאגרים האלו נשפכים ל'בריכה' אחת, ולכולם יש גישה לכול

הפרטיות, בלי לקחת בחשבון את הסוגיה החברתית. אבל משרדי עורכי דין גדולים שאיתם התייעצנו במהלך התהליך אמרו לנו, שמקרה מעין זה, שבו רשויות חזקות כל כך, כמו צה"ל והביטוח הלאומי, פוגעים בזכויות בסיסיות כל כך, כמו פרטיות, שנחשבת לזכות חוקתית והוכרה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, זה כמעט המקרה הקלאסי לבקשת סעד מבג"ץ.

כשהאקרים הפכו לטרוריסטים

נחזור רגע לחקיקה. דיני סייבר ויסודות דיני הפרטיות כפי שנוסחו בתיקון 13 לא החלו רק בשנה שעברה. כבר לפני כשלושים שנה, היו חוקים שנועדו לטפל בתחום.

בשנת תשנ"ה (1995) נחקק 'חוק המחשבים'. חוק המחשבים הבין שחוק האזנות הסתר שנחקק עשרים שנה

קודם לכן, והיה החוק הראשון שעיגן את הזכות לפרטיות בדין הישראלי, אינו מתאים לעולמות המחשב. בעוד הטלפוניה הייתה שידורי אותות פשוטים מאוד של קול, התחילו המחשבים לאגור מידע בהיקפים עצומים, אבל יותר מזה, הם אפשרו 'לעבד' מידע. ובעוד בשיחת טלפון, נדרש להקשיב לשיחה מתחילתה ועד סופה כדי לשמוע את תוכנה וללכוד מידע. מעניין או רלוונטי, במחשב ניתן לבצע חיפושים מהירים. חוק המחשבים קבע שפלישה למחשב היא עבירה ועוולה, וכי אזרח שיפלוש למחשבו של הזולת יסתכן בעונשי מאסר ובתביעה נזיקית. אך שכשנחקק חוק המחשבים, ראה המחוקק נגד עיניו 'האקרים', גאוני מחשבים המבצעים פריצות.

מאז עברו הפריצות למחשבים מגאוני מחשבים למדינות וארגוני פשיעה בינלאומיים. ולכן, תיקון 13 העביר את המטלה החוקים מכתפיהם של ההאקרים הפורצים למחשבים, לבעליהם של המחשבים. החוק מתייחס לכל הרכיבים של המחשב. חומרה, תוכנה, תקשורת ותוכנות ארגוניות.

החוק מבין שהענשת ותביעת האקרים היא מלאכה סבוכה, משום שרובם המוחלט אינם עושים זאת מאדמת מדינת ישראל, והחוק אינו עוסק במניעת תקיפת סייבר, אלא בדברון הגנת סייבר.

החוק קובע הגדרה רחבה מאוד למונח 'מאגר מידע'. 'מאגר מידע' נחשב כל קובץ ממוחשב. קובץ אקסל, קובץ וורד, כל תוכנת ניהולית, מניהול נוכחות של עובדים, משכורות, מערכת סליקת תשלומים, כל אמצעי דיגיטלי ובו רשימת נתונים על בני אדם - נחשב למאגר מידע. יותר מכך: לפי חוות דעת של רשות הפרטיות, גם רשימת אנשי הקשר בדואר האלקטרוני, ובה נתונים של שמות אנשים וכתובות המייל שלהם - נחשבת למאגר מידע.

אז האם לאור ההגדרה המורחבת בחוק, כל טלפון נייד ורשימת אנשי הקשר נחשבים למאגר מידע? גולדמן מצנן את הדברים: "דבר ראשון, כל דיני מאגר מידע עוסקים רק בארגונים עסקיים או ציבוריים.

לא במאגר שמשמש אדם פרטי. כך שתיבת הדואר הפרטית, אף שהיא נחשבת למאגר מידע, בדרך כלל לא יחולו עליה חוקי הפרטיות ודיני מאגר מידע.

"דבר שני, החוק מחלק את עולם הנתונים לשלושה סוגים: הסוג הראשון הוא מאגר נתונים מזהה. כלומר, אני יודע לזהות את האנשים שברשימה. נניח שהמדינה מוציאה את מאגר הנתונים של בעלי הרכבים, או את מאגר נתוני מחירי עסקאות הנדל"ן שנעשו בישראל - כל עוד המידע אנונימי, ולא ניתן לזהות מי בעל הרכב או מי עשה את עסקת רכישת דירה פלונית במחיר אלמוני, המאגר מוגדר כמאגר 'מותמם' - ואין בעיה. אבל ברגע שניתן לזהות את האנשים, אם בגלל שיש שמות או תעודות זהות במאגר, או בגלל שהארגון מחזיק מאגר נוסף וניתן להצליב מידע בין המאגרים, אפילו שהמאגר הוא מאגר שאוסף נתונים די בנאליים ובסיסיים - המאגר הזה מוגדר כ'מאגר מידע' וחלים עליו חוקי הפרטיות. 'יש שני סוגים של מאגרים שהחוק החרג אותם. החרגה ראשונה, היא החרגה לקולא. מאגר שהנתונים שמופיעים בו הם רק שלושה נתונים: שם, כתובת וטלפון, על פחות מ-10,000 בני אדם - לא חל עליו החוק. וההחרגה השנייה, היא החרגה לחומרא. מאגר שהנתונים המזהים מוגדרים כמידע בעל רגישות מיוחדת, שזו רשימה די ארוכה של נושאים, ממידע בריאותי ומידע חינוכי ועד מידע על דעות פוליטיות, שיוך דתי, מוצא, שכר, נכסים ומעמד כלכלי ועוד - החוק מחייב די מהר להחיל על המאגר רמת אבטחה בינונית. שהמשמעות היא, מלבד חובת הגנה מוגברת, גם תעריפי קנסות חמורים יותר משמעותית במקרה של הפרת חובת אבטחת המידע".

דליפה מיוחדת

לפני כשבועיים התקיים דיון סוער ומדאיג בוועדת החינוך של הכנסת בראשות ח"כ הרב יוסף טייב. הדיון עסק בנושא בעייתי: נתונים של תלמידי החינוך המיוחד במחוז החרדי של משרד החינוך דלפו והגיעו כמעט לידי כל דורש. "הסיפור של משרד החינוך, הוא

סיפור קלאסי של רשלנות פושעת רק בגלל חוסר מודעות, ועובדים במשרד החינוך שלא עברו הדרכות. אין שום ספק שמעט מודעות, וכמה הדרכות מקצועיות - היו מונעים את המקרה המצער הזה", אומר גולדמן שהגיש תביעה בנושא.

שימו לב לסיפור: "משרד החינוך חיבר קובץ אקסל, ובו רוכזו פרטים על תלמידי החינוך המיוחד, בעיקר מהמגזר החרדי. בקובץ יש פרטים מאוד מאוד רגישים. כמו למשל איפיון המצוקה של התלמיד המיוחד, האם הוא סובל מתסמונת, מאוטיזם, מנכות גופנית, מקושי התפתחותי או מדברים אחרים, ופרטים נוספים. עובדי משרד החינוך העלו את הקובץ לגוגל דרייב, לא הגבילו את הגישה אליו בקוד או סיסמה, הגדירו את הקובץ ככזה שכל המשתמשים יכולים לראות את תוכנו ושלחו לכל מיני גורמים, מחוץ למשרד החינוך, קישור לקובץ. "הקישור נדד מיד ליד בחשאי, עד שדבר הקובץ והקישור הגיע לאוזניהם ועיניהם של כמה הורים שהזדעזעו. משם התארגנו הורים לתבוע את משרד החינוך.

בינתיים שינה משרד החינוך את הגדרות הקובץ, אבל העניין הוא שאיש אינו יודע מה היה בכל התקופה שהקובץ היה חשוף והגישה אליו הייתה חופשית. מי העתיק את הקובץ ומי יעשה בו שימוש בעתיד. בפרט שאפשר היה להיכנס לקובץ בצורה אנונימית, ואין שום תיעוד מי נכנס לקובץ".

יש לציין, שמשרד החינוך אף הודה בוועדת החינוך בכנסת שהוא לא דיווח על המקרה לרשות הפרטיות כנדרש. ההורים תובעים סכומים הנעים בין 100,000 ל-150,000 ש"ח, בהתאם לתקדימים שקבעו שופטים במקרים של הפרת פרטיות.

אף שאין החלטות רבות בתחום הפרטיות, כל הקשור להתייחסות החוק לסוגיות של סייבר ומערכות מידע, קיבל דחיפה משמעותית קדימה בעיקר בשנתיים האחרונות.

במקרים מסוימים קבעו בתי משפט פיצויים בהיקף של 100,000 ש"ח או 180,000 ש"ח.

כך או כך, איומי הסייבר מזכירים לנו ביתר שאת, כפי שאמר בזמנו החפץ חיים ז"ע, כי עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים. וגם אם יסתתר האדם במסתרים, יש מי שרואה ועלול לחשוף זאת בפומבי... ■